

Výukové postupy

HH

ŠP 22

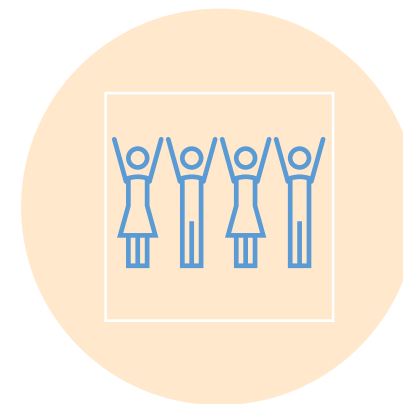
Jak lze postupovat ve výuce aneb základní výukové strategie

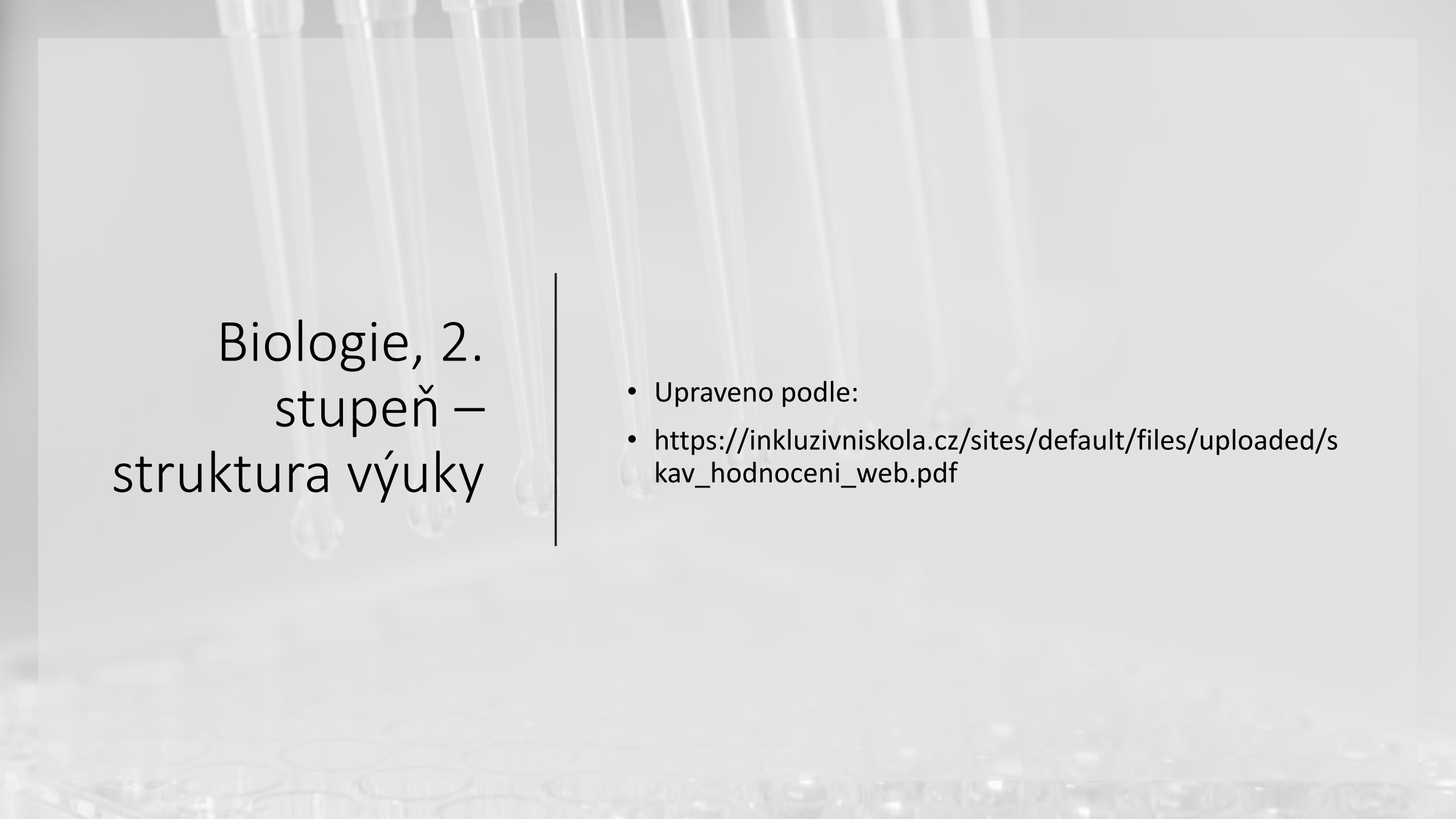
DEDUKTIVNÍ

INDUKTIVNÍ VÝUKA (PROBLÉMOVÁ) –
AUTENTICKÉ UČENÍ

SOCIÁLNĚ ZPROSTŘEDKOVANÁ

Biologie, 2. stupeň – struktura výuky

- Upraveno podle:
- https://inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/skav_hodnoceni_web.pdf

Klíčový pojem:

adaptace

Klíčová myšlenka:

„Organismy a prostředí se navzájem ovlivňují.“

Pojmy: adaptace, organismus, změna, závislost, systém, rovnováha.

Učební úlohy jako základní otázky:

- Čím se liší organismus od prostředí?
- Kde je hranice mezi organismem a prostředím?
- Jsou pro určitý organismus prostředím také všeny ostatní organismy v jeho okolí?
- Musí být organismus živý?
- Jakými způsoby se organismy a prostředí navzájem ovlivňují?

Učební úlohy jako základní otázky

- Týká se tvrzení, že organismy a prostředí se navzájem ovlivňují, všech organismů?
- Do jaké míry mění organismus svůj genetický potenciál a vlastnosti v závislosti na změně prostředí?
- Co se stane, když dojde k narušení rovnováhy mezi adaptabilitou a změnami?
- Můžeme ovlivnit vzájemné ovlivňování prostředí a organismů i my?
- Jsme organismus ovlivňující své prostředí a jím ovlivňovaný?
- Co ovlivňuje to, že některé organismy změnu prostředí přežijí a jiné ne?

Cesty k trvalému porozumění

- Žáci **aplikují** znalosti o zákonitostech asimilace a akomodace u organismů v praxi, **předvídají** možné důsledky změn.
- Žáci sdělí příklady, kdy organismus ovlivnil prostředí a naopak – a zobecní je.
- Žáci nechrání jen jedince nebo druh, zdůvodní, proč je třeba chránit prostředí, a to činí.
- Žáci vysvětlí a doloží , že cokoli uděláme, něco tím ovlivníme. Promýšlejí a uvedou, jaké dopady mohou mít jejich činy.

Důkazy trvalého porozumění

- Žáci vyhodnotí, které zásahy do prostředí mají pozitivní nebo negativní vliv na prostředí samo a na organismy v něm žijící.
- Žáci předvídají, co může člověk svou činností způsobit, a přizpůsobí své chování. Budou se řídit v životě principem předběžné opatrnosti.
- Žáci aktivně ovlivňují změny probíhající v jejich okolí – přispívají k pozitivním změnám, brání změnám, které mohou být rizikové nebo jejichž dopady nejsou vyjasněné.

Zadání jako důkaz o učení

- Vytvoř **plakát**, na němž zachytíš vlastního vymyšleného tvora v jeho prostředí.
- **Plakát** má obsahovat následující **informace**:
 - jméno nového tvora
 - popis jeho adaptačních mechanismů v sedmi z devíti popsaných oblastí
 - informace o tom, zda je to predátor nebo kořist nebo oboje
 - čím se živí, jakými organismy
 - kdo se živí jím
 - jak ovlivňuje své okolí, jaké má místo v ekosystému
- Upraveno podle:
 - https://inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/skav_hodnoceni_web.pdf

Jak můžeme motivačně zahájit?

- příklad z praxe a jeho řešení: “...to dokážete také...”,
- uvedení důvodů “k čemu vám to bude, jak to můžete využít...”,
- nastolení problému k řešení: “...co byste dělali, kdyby...”,
- moment překvapení: “...co asi mám tady v té krabičce...”
- záhady, hádanky, jejíž vyřešení směřuje k tématu: “...uhodněte, na co myslím, když ...”,
- použití obrázku, videozáznamu: “...viděli jste to někdy?...”, “...co je na obrázku, na videu?...”,
- využití názorné pomůcky “...co to je?...”, “...co jsem dnes asi přinesl/a a proč?...”.

Induktivní výuka (**problémová**) – autentické učení

Ve skupině navrhnete způsob realizace tzv. konstruktivistického pojetí výuky (od prekonceptů):

Navrhnete konstrukční techniky (metody diagnostiky prekonceptů):

- kreslení schémat a obrázků s legendami a komentáři
- odpovědi na otázky typu Proč? Co se děje, když...? Co by se stalo kdyby...? Co je to...? Říká se, že ...Proč tedy...).
- Doplnit příběh s otevřeným koncem, dokončit neúplné věty apod.
- Hraní rolí (řešení různých modelových situací, hraní historických postav, profesí...).

Zvolte klíčový pojem z učiva a vytvořte myšlenkovou mapu – lze vyjít ze zkušeností ze školní praxe.

Baroko

upraveno podle M. Svejkové, dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz

Organizace výuky:

- skupinová práce (čtyři skupiny);
- pro tercii / 8. třídu, ale možné i pro septimu / 3. ročníky SŠ
- dvě vyučovací hodiny

Průběh výuky:

1. Automatickým psaním během Bachovy skladby každý píše vše, co o **baroku** zatím ví: <https://www.youtube.com/watch?v=H4wZuChnb6M>
 - Po jedné charakteristice sdílejí nahlas, vzájemně si naslouchají, neopakují již vyřčené.
 - (2,47' + 4')

2. Potvrzujeme/vyvracíme **hypotézy o baroku**; každá skupina jednu. Vyhledáváme na internetu. Vytváříme myšlenkovou mapu. Sdílíme. (10 až 15 min.)

- *Baroko jako doba temna.*
- *Jezuité jako nositelé baroka.*
- *Baroko jako symbol rekatolizace.*
- *Baroko jako poslední jednotný styl celé Evropy.*

3. Pracujeme s **latinskými termíny**. Každá skupina si vylosuje jeden, nejprve žáci napíší odhad, co asi znamená, domněnku si pak ověří na internetu. Představí ostatním skupinám (10 až 15 min.).

- Libri prohibiti.
- Memento mori.
- Theatrum mundi.
- Vanitas vanitatum.

Knihy byly zakázány.

Pamatujte na smrt.

Divadlo světa.

Marnost nad marnost

5. Jan Amos Komenský. Každý za sebe 1. napíše 5 klíčových slov ze života a díla J. A. K.; 2. přemýšlí nad tím, z čeho bral Komenský sílu; 3. do jaké míry se Komenského vize o českém školství naplnily?

- Staleté kořeny (8,17)
- <https://www.youtube.com/watch?v=dUW9Chv-ASc>
- Dějiny udatného českého Iva (2,50)
- <https://www.youtube.com/watch?v=InfsK8j5rec>

6. Ctnosti a neřesti – tehdy a dnes, dnes a tehdy? (zbytek hodiny)

- Každá skupina navrhne jednu ctnost a jednu neřest současnosti.
- K těm barokním pak vytvářejí živý obraz – ostatní hádají, o kterou z nich jde: <http://www.zapadoceskebaroko.cz/cz/zajimavosti/barokni-ctnosti-a-neresti>